

**Mootorsõidukite grupierandi määrase kehtivuse kavandatav pikendamine ja
täiendavate suuniste ajakohastamine
Selgitavad märkused**

1. SISSEJUHATUS

2022. aasta juulis avaldas komisjon üldsuselt tagasiside saamiseks määrase eelnõu, millega pikendatakse määrase (EL) nr 461/2010¹ (edaspidi „mootorsõidukite grupierandi määras“) kehtivusaega, ning teatise eelnõu, millega muudetakse komisjoni teatist, mis sisaldab täiendavaid suuniseid². Need kaks eelnõu kajastavad muudatusi, mille komisjon pakub välja mootorsõidukite grupierandi määrase³ hindamise alusel. Hindamise tulemused on esitatud 28. mail 2021 avaldatud hindamisaruandes⁴ koos komisjoni talituste töödokumendiga⁵.

Mootorsõidukite grupierandi määrasega vabastatakse teatavates piirides aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisest vertikaalsed kokkulepped, mis on seotud tingimustega, mille alusel kokkuleppeosalised võivad osta, müüa või edasi müüa mootorsõidukite varuosi või pakkuda remondi- ja hooldusteenuseid. Täiendavates suunistes on sätestatud põhimõtted, mille alusel selliste kokkulepetega seotud eriküsimusi aluslepingu artikli 101 kohaselt hinnata.

28. mail 2021 lõpetatud hindamine näitas, et mootorsõidukite grupierandi kord on olnud kasulik ja sidusrühmade jaoks jätkuvalt asjakohane. Hindamine näitas ka seda, et kuigi mootorsõidukite turg lähiaastatel tõenäoliselt areneb, ei ole viimase kümne aasta jooksul toimunud selliseid olulisi muutusi, mis õigustaksid mootorsõidukite grupierandi korra põhjalikku läbivaatamist. Hindamise käigus selgus aga ajakohastamise vajadus, et võtta arvesse sõidukite loodud andmetele juurdepääsu tähtsust sektori konkurentsitegurina.

Nende järeldusi silmas pidades teeb komisjon ettepaneku i) pikendada mootorsõidukite grupierandi määrase kehtivust viie aasta võrra (st kuni 31. maini 2028) ja ii) teha täiendavates suunistes väikesi ja sihituid ajakohastusi.

2. KAVANDATAVAD ÕIGUSNORMID

a. Määrase eelnõu mootorsõidukite grupierandi määrase kehtivusaja pikendamise kohta

Hindamine näitas, et kuigi konkurentsikeskkond mootorsõidukite turgudel ei ole alates 2010. aastast oluliselt muutunud, avaldab sektorile nüüd survet vajadus kohaneda i) tehnoloogilise

¹ Komisjoni 27. mai 2010. aasta määras (EL) nr 461/2010 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (ELT L 129, 28.5.2010, lk 52).

² Komisjoni teatis „Täiendavad suunised vertikaalsete piirangute kohta mootorsõidukite müüki ja remonti ning nende varuosade turustamist käsitlevates kokkulepetes“ (ELT C 138, 28.5.2010, lk 16).

³ Mootorsõidukite grupierandi kord koosneb (i) vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrust ja vertikaalseid piiranguid käsitlevatest suunistest ning ii) sektoripõhistest grupierandi sätetest, mis on sätestatud mootorsõidukite grupierandi määruks ja täiendavates suunistes ning mida kohaldatakse mootorsõidukite varuosade turustamise ja remondi- ja hooldusteenuste suhtes.

⁴ COM(2021) 264 final.

⁵ SWD(2021) 112 final.

arenguga, sealhulgas sõidukite loodud andmete üha suurema tähtsusega, ii) pideva survega vähendada heitkoguseid ja minna üle keskkonnahoidlikumatele kütustele ja jõuseadmetele ning iii) muutustega liikuvusmuutustes. Hindamise käigus leiti, et selle tulemusena areneks mõni sektori osa lähiaastatel kiiresti ning et see avaldab (veel kvantifitseerimata) mõju konkurentsitingimustele. Eeldatakse, et praegu esile kerkivad muudatused realiseeruvad aastatel 2025–2030 veelgi suuremal määral.

Selles kontekstis teeb komisjon ettepaneku pikendada kehtivat mootorsõidukite grupierandi määrust viie aasta võrra. See võimaldab mõningatel praegu esilekerkivatel muudatustel kinnistuda ja annab komisjonile paremad võimalused hinnata olukorda uuesti uue turureaalsuse tingimustes.

Sellest tulenevalt teeb komisjon ettepaneku komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse mootorsõidukite grupierandi määrust selle kohaldamisaja osas – pikendatakse selle kehtivust kuni 31. maini 2028. Samal ajal teeb komisjon ettepaneku taaskehtestada kohustus jälgida mootorsõidukite grupierandi määruse toimimist ja hinnata seda enne määruse kehtivusaja lõppu kooskõlas parema õigusloome suunistega⁶.

Muid muudatusi kehtivasse määrusesse ei kavandata.

b. Teatise eelnõu täiendavate suuniste muutmise kohta

Täiendavates suunistes käsitletakse praegu üksikasjalikult konkurentsipõhimõtteid, mida kohaldatakse aluslepingu artikli 101 alusel sõidukite remondiga seotud muude oluliste sisendite suhtes, nagu töövahendid, koolitus ja tehniline teave, kuid neis ei viidata sõnaselgelt sõidukite loodud andmetele.

Kuna hindamine näitas, et ajakohastamine on vajalik selleks, et võtta arvesse sõidukite loodud andmetele juurdepääsu tõenäolist tähtsust konkurentsilegurina, laiendatakse teatise eelnõus juba kehtivate tehnilise teabe, töövahendite ja koolituse pakkumise põhimõtete kohaldamisala, et need hõlmaksid sõnaselgelt sõidukite loodud andmeid, mida on vaja remondi- ja hooldusteenuste osutamiseks. Need muudatused annavad ettevõtjatele selguse selles osas, kuidas komisjon käsitleb sõidukite loodud andmetele juurdepääsuga seotud küsimusi sõidukitootjate ja nende volitatud võrgustike vaheliste vertikaalsete kokkulepete hindamisel aluslepingu artikli 101 seisukohast. Muudatused tehakse kehtivate täiendavate suuniste punktides 60–68 kavandatavate muudatusettepanekutega.

Lisaks eeltoodule ajakohastatakse teatise eelnõus täiendavate suuniste viiteid õigussätetele järgmiselt: i) viiteid vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrusele ja vertikaalseid piiranguid käsitlevatele suunistele ajakohastatakse asjakohaste viidetega neid asendavatele uutele tekstidele; ii) täiendavate suuniste teatavate punktide sisu viiakse kooskõlla uue vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse ja vertikaalseid piiranguid käsitlevate suuniste sätetega; ning iii) ajakohastatakse viited siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraadi pädevusse kuuluvatele õigusaktidele, mis on asendatud uute tekstidega või kehtetuks tunnistatud. Nende ajakohastustega tagatakse asjaomaste poliitikavahendite omavaheline järjepidevus ja aidatakse sidusrühmadel täiendavaid suuniseid rakendada.

⁶ Vt [parema õigusloome suuniste](#) III peatükk ja 2021. aasta parema õigusloome [vahend 44](#).